(לז) רי"ב אַייְן אוֹ הַכִּיס שֶׁל רַחַיִם (מהרי"ל (סמ)), בְּכֻלָּן לֹא מְהַנֵּי לְהוּ הַגְעָלָה. (קג) וְכֵן סַלִּים שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁין בָּהֶן חָמֵץ, דִּינָם כְּנָפָה, (קד) אֲבָל (קה) שַׁקִּים (לח) יְשָׁנִים נוֹהֲגִין בָּהֶן הֶתֵּר (קו) עַל יְדֵי כִּבּוּס, וְצָרִיךְ לְהַתִּיר (קז) כָּל (לט) הַתְּפִירוֹת שֶׁבָּהֶן (קח) קֹדֶם הַכִּבּוּס (תרומת הדשן סימן קי"ו): **יט** (קט) **טהֲרַחַת שָׁקוּרִים** (מ) **פאל"ה, יֵ"שׁ אוֹמְרִים** (קי) שֶׁאֵין מוֹעִיל לָהּ (מא) (קיא) **הַגְעָלָה וְצָרִיךְ לְקָנוֹת**

ט כָּל בּוֹ (שם). י הַגָּהוֹת מֵיְמוֹנִי פֶּרֶק ה' וּתְרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי' קל) מִדִּבְרֵי הַסְּמ"ק (מצוה רכב).

בַּאֵר הַיטֵב

בְּהַגְעָלָה, אֵין לָאֵסֹר אֶפְלּוּ תּוֹךְ פֶּסַח, כֵּיוָן דִּלְדַעַת הַמְחַבֵּר אֶפְלּוּ לְכַתְּחִלָּה סָגֵי בִּכְהַאי גַּוְנָא. וְכֵן הֵיכָא שֶׁבָּאוּ מַיִם עַל הַנָּפָה, שֶׁלֹּא שִׁפְשְׁפוּ אוֹתָהּ הֵיטֵב תְּחִלָּה אֶפְלּוּ עַל מִקְצָתָהּ, אֵין לָהּ תַּקָּנָה לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ בְּפֶסַח. מֶהָרַי"ל (הל' אפיית המצות). וְכָתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק לז), וְנִרְאֶה לִי דְּאֶפְלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁאֵין שָׁם נָפָה חֲדָשָׁה, מוּטָב שֶׁלֹּא יְרַקְּדוּ הַקֶּמַח, עַד כָּאן. וְהֵחַק יַעֲקֹב (ס"ק נא) חוֹלֵק עָלָיו וְכָתַב, כִּי יְדוּעַ שֶׁכָּל שֶׁלֹּא רִקְּדוּ הַקֶּמַח מְצוּיִים בָּהֶם חִטִּים שְׁבוּרִים וּשְׁלֵמִים וַיֵּאָרְחוּ הָעִסָּה אוֹ הַמַּצָּה, אֶלָּא הַנָּפָה זוֹ בְּדִיעֲבַד מְהַנֵּי בָּהּ שֶׁפְּשׁוּף הֵיטֵב וְהַגְעָלָה, מִכָּל שֶׁכֵּן אִם מְרַקֵּד קֹדֶם פֶּסַח שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל, לָכֵן בְּשָׁעַת הַדְּחָק נָכוֹן לַעֲשׂוֹת כֵּן אֶפְלּוּ לְכַתְּחִלָּה. שְׁאֵלָה, אֶחָד שֶׁאָמַר לְפֵי חֲמוֹ שֶׁדַּרְכּוֹ לְרַחֵץ הֵיטֵב אַחַר פֶּסַח הַנָּפָה כְּדֵי לְקַיֵּם אוֹתָהּ לַשָּׁנָה הַבָּאָה וְרִקֵּד בּוֹ קֶמַח לְפֶסַח. וְהִתְרָתִי מַה שֶּׁרִקֵּד בּוֹ בְּדִיעֲבַד, דְּאַף אִם נִימָא שֶׁנִּשְׁאַר בּוֹ דְּבוּק מִשָּׁנָה שֶׁעָבְרָה, הֲרֵי חָמֵץ נָקֵשֶׁה וּבָטֵל בְּשִׁשִּׁים אַף תּוֹךְ פֶּסַח. חק יַעֲקֹב עַיֵּן שָׁם: (לז) **רי"ב אַייְזִי"ן.** דִּלְקָמְעִים מְפָרְרִין עָלָיו לֶחֶם גַּם תַּמְכָּא שֶׁחָכְכוּ בְּסִכִּין חָמֵץ וְנִשְׁאַר בְּתוֹכוֹ בְּעַיִן, אֶפְלּוּ בְּדִיעֲבַד יֵשׁ לֶאֱסֹר בְּפֶסַח, אֲבָל בְּעֶרֶב פֶּסַח מָהַר בְּדִיעֲבַד דְּכָטֵל בְּשִׁשִּׁים. מִגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק לח): (לח) **יְשָׁנִים.** לְאו דַּוְקָא, אֶלָּא אֶפְלּוּ בְּשַׂק חָדָשׁ שֶׁשָּׁם בּוֹ פַּעַם אַחַת קֶמַח לְפֶסַח וְרוֹצֶה לְכַבְּסוֹ לְתַת בּוֹ פַּעַם שֵׁנִית, גַּם כֵּן צָרִיךְ לְהַתִּיר הַתְּפִירוֹת. אֲחֲרוֹנִים: (לט) **הַתְּפִירוֹת.** דְּהַיְינוּ אַף גַּם מַה שֶּׁהוּא בְּשׁוּלֵי הַשַּׂק שֶׁהוּא הָאִימְרָא. וְכָתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק לח), וְכֵן יֵשׁ לִנְהֹג בְּמַפּוֹת שֶׁעוֹשִׂין עָלָיו הַמַּצּוֹת, אִם רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת עֲלֵיהֶם פַּעַם שֵׁנִית לֹא שָׁמְפִּכְּיָן אוֹתָם, דְּחָמֵץ מִבְצְבֵּץ וְיוֹצֵא מֵעֵבֶר לְעֵבֶר, אֶלָּא צָרִיךְ לְהַתִּיר הַתְּפִירוֹת וּלְכַבֵּס הֵיטֵב, עַד כָּאן. וְאִם עָבַר בְּדִיעֲבַד וְעָשָׂה הַמַּצּוֹת עַל הַסְּדִין בְּלֹא כִּבּוּס כְּלָל, אִם הוּא תּוֹךְ פֶּסַח אַף דִּיעֲבַד יֵשׁ לֶאֱסֹר, אַךְ אִם הָפַךְ הַסְּדִין

או כִּבְּסוֹ, אַף שֶׁלֹּא הִתִּיר הַתְּפִירוֹת, אֵין לְהַחְמִיר בְּדִיעֲבַד. וְכֵן לְעִנְיַן הַשַּׁקִּין, אִם כִּבְּסוֹ וְלֹא הִתִּיר הַתְּפִירוֹת וְנָתַן בְּתוֹכוֹ קֶמַח, אֵין לֶאֱסֹר בְּדִיעֲבַד. חק יַעֲקֹב (ס"ק נג) עַיֵּן שָׁם: **יט** (מ) **פאל"ה.** וּבְלִשּׁוֹן אַשְׁכְּנַז שוי"ב, וְתַשְׁמִישׁוֹ עַל יְדֵי הָאוּר, עַל כֵּן אֵין הֶתֵּרוֹ בְּהַגְעָלָה. כָּתַב הַט"ז (ס"ק כא) דְּאִם מַחֲזִיק רֹחַב שֶׁל פֶּסַח זוֹ לְשָׁנָה אַחֶרֶת, אֵין צָרִיךְ שׁוּם הֶכְשֵׁר, וְכֵן בְּעֶרְבָה שֶׁלְּשִׁין בָּהּ מִצּוֹת. וְהַמַּחְמִיר לְהַגְעִילָהּ לֹא יָפָה עָשָׂה, דְּאַתֵּי לְמִטְעֵי לְהַגְעִיל רֹחַב שֶׁל חָמֵץ, רַק יְנַקֵּר אוֹתָהּ הֵיטֵב, עַד כָּאן. וְהַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק לז) כְּשָׁם דְּרַכֵּי מֹשֶׁה (אות ז) בְּשֵׁם מַהֲרַ"י בְּרוֹנָא כָּתַב דְּצָרִיכָה הַגְעָלָה, עַיֵּן שָׁם. וְהֵחַק יַעֲקֹב (ס"ק נד) הִסְכִּים עִם הַט"ז. וְאִם נָטַל מִצָּה בְּרֹחַב שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁין בּוֹ כָּל הַשָּׁנָה, אִם הִיא נְקִיָּה סָגֵי בְּקִלְקִיפָה שֶׁקּוֹלֵף הַמַּצָּה, וְאִם אֵינָהּ נְקִיָּה, כֵּיוָן שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁין עָלֶיהָ כָּל הַשָּׁנָה עוֹגוֹת עִם שֶׁמֶן נָאֶפֶר כַּלָּה. עַיֵּן מַגֵּן אַבְרָהָם (שם). אִם רָדוּ בָּהּ מַצָּה חֲמוּצָה, אָסוּר לְרַדּוֹת בּוֹ עוֹד, אֶלָּא צָרִיךְ לְהָבִיא אַחֶרֶת. הַגָּהוֹת מֵיְמוֹנִי (הל' הגעלה ולישה אות סב). וּשְׁלָ"ה (פסחים פרק נר מצוה אות כב). וְאִם לֹא הֵבִיא אַחֶרֶת, צְרִיכִין לִבְלֹל קְלִיפָּה. וְכָל זֶה מִיירֵי בְּמַצָּה שֶׁנִּתְחַמְּצָה חָמֵץ גָּמוּר, אֲבָל מַצָּה קְפוּיָה וּנְפוּחָה, כֵּיוָן שֶׁהוּא חוֹמְרָא הוּא כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סוֹף סִימָן תס"א (ס"ה), דְּי לָאֲסֹר תְּרוּמַת לְכַתְּחִלָּה אֲבָל לֹא לֶאֱסֹר הַמַּצּוֹת הָאֲחֲרוֹנוֹת. מִגֵּן אַבְרָהָם (שם). וְכָתַב הַחק יַעֲקֹב (שם), וּגְדוֹלָה מִזּוֹ רָאִיתִי אֲצַל מוֹרֵי חָמִי וְקָנֵי מֹהַרַ"ש שֶׁלֹּא אָסַר הֲרֹחַב כְּשֶׁנִּשְׁאֲרָה לְפָנָיו הַמַּצָּה נְפוּחָה אוֹ כְּפוּלָה, מֹהַשְּׁעַם דְּחָשִׁיב כְּמוֹ דִּיעֲבַד, כִּי לֹא יִמָּלֵט בְּרֹב אֲפִיּוֹת שֶׁלֹּא יֵאָסֵר אֶחָד מֵהֶם מִשּׁוּם נְפוּחָה אוֹ כְּפוּלָה וְתִצְטָרֵךְ בְּכָל פַּעַם מְרֻדָּה חֲדָשָׁה, גַּם הַתַּנּוּר יֵאָסֵר וּלְהַסִּיק שְׁנַיִם, וְהַתּוֹרָה חָסָה עַל מָמוֹנָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן סִימָן תס"א סָעִיף ג': (מא) **הַגְעָלָה.** בִּתְרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי' קל), דַּאֶפְלּוּ קְלִיפָּה וְהַגְעָלָה לֹא מְהַנֵּי בִּרְחַת:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

דִּלְקָמְעִים (קכד) מְפָרְרִין עָלָיו לֶחֶם חָמֵץ, וְאִי אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא נִשְׁתַּיֵּר פְּרוּר מֵהֶם בְּתוֹךְ נְקָבָיו. וְגַם הַתַּמְכָּא (שֶׁקּוֹרִין חְרֵיי"ן). שֶׁגָּרְרוּ עָלָיו כָּל הַשָּׁנָה וְנִתְחַדֵּךְ בְּסַכִּין שֶׁל חָמֵץ, וְהַתַּמְכָּא הוּא דָּבָר חָרִיף וְנִבְלָע בּוֹ טַעַם הֶחָמֵץ, וְאַחַר כָּךְ כְּשֶׁמּוֹלְלִין עָלָיו נִמְצָא בּוֹ טַעַם הֶחָמֵץ, וּבָזֶה אֶפְלּוּ בְּדִיעֲבַד יֵשׁ לֶאֱסֹר אִם נִשְׁתַּמְּשׁוּ בּוֹ בְּפֶסַח, אֶפְלּוּ אִם נִשְׁתַּמְּשׁוּ בּוֹ בְּצוֹנֵן כְּגוֹן שֶׁפֵּרְרוּ עָלָיו מַצָּה [וְכָל שֶׁכֵּן חְרֵיי"ן שֶׁהוּא דָּבָר חָרִיף], וַאֲפִלּוּ (קכה) אִם נִקְּרוּ אוֹתוֹ הֵיטֵב מִתְּחִלָּה, מִשּׁוּם שֶׁאִי אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא נִדְבַּק בּוֹ פְּרוּר חָמֵץ אוֹ פְּרוּר חְרֵיי"ן שֶׁהוּא נִבְלָע מֵחָמֵץ. אֲבָל כְּשֶׁנִּשְׁתַּמְּשׁוּ בּוֹ בְּעֶרֶב פֶּסַח יֵשׁ בָּזֶה חִלּוּקִים, וְהוּא: דְּאִם נִשְׁתַּמְּשׁוּ בּוֹ רַק מַצָּה בְּעֶרֶב פֶּסַח, (קכו) אַף אִם נִתְעָרֵב בְּתוֹכוֹ פְּרוּר חָמֵץ, הֲרֵי נִתְבַּטֵּל בְּתוֹכוֹ בְּשִׁשִּׁים, וּמֻתָּר לֶאֱכֹל עַד הַלַּיְלָה [אֲבָל כְּשֶׁהִגִּיעַ הַלַּיְלָה, (קכז) הֲרֵי הַפְּרוּר חוֹזֵר וְנַעֲוֹר וְאוֹסֵר בְּמַשֶּׁהוּ, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר בְּסִימָן תמ"ז]. וְאִם פֵּרַר עָלָיו (קכח) חְרֵיי"ן בְּעֶרֶב פֶּסַח שֶׁהוּא דָּבָר חָרִיף, צָרִיךְ שִׁשִּׁים נֶגֶד כָּל הָרִי"ב אַייְן"ן, שֶׁנַּעֲשָׂה כֻּלּוֹ חָמֵץ עַל יְדֵי הַבְּלִיעָה שֶׁבָּלַע מֵהַחְרֵיי"ן שֶׁגָּרְרוּ עָלָיו וְנִתְחַדֵּךְ בְּסַכִּין חָמֵץ כַּנַּ"ל, וְאִם לֹא, כֻּלּוֹ אָסוּר: (קג) **וְכֵן סַלִּים.** שֶׁל נְצָרִים, שֶׁמְּלַאִים נְקָבִים וְאִי אֶפְשָׁר לְנַקְּרָן. וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן תמ"ב סָעִיף י"א בַּהַגָּ"ה: (קד) **אֲבָל וְכוּ'.** וְשָׁם בְּנָפָה וְכִיס שֶׁל רַחַיִם שָׁאנֵי, שֶׁעוֹבֵר תָּמִיד הַקֶּמַח שֶׁל חָמֵץ דֶּרֶךְ הַנְּקָבִים וְאִי אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא יִהְיֶה נִסְרָךְ בּוֹ מַשֶּׁהוּ: (קה) **שַׁקִּים יְשָׁנִים.** לָאו דַּוְקָא, אֶלָּא (קכט) אֶפְלּוּ בְּשַׂק חָדָשׁ שֶׁשָּׁם בּוֹ פַּעַם אַחַת קֶמַח חָמֵץ. וְהוּא הַדִּין אִם שָׁמוּ בּוֹ

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(קכד) מְגֵן אַבְרָהָם (ס"ק לח) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (קכה) כֵּן מִשְׁמַע דַּעַת הַגָּ"ה דְּמַדְמֵי דִּין זֶה לְנָפָה, וְהֵכִי טַעַם אֶחָד. וְכֵן פֵּרֵשׁ הָאֱלִיָּה רַבָּה (ס"ק לז) דַּעַת הַגָּ"ה, אַף שֶׁהוּא מִסְתַּפֵּק בְּצִנְעָן זֶה, כַּמָּה אֲחֲרוֹנִים סָתְמוּ כֵּן [עַיֵּן הַגְּרַ"ז (סנ"ד) וְחַיֵּי אָדָם (כלל קכא סל"ב) וּמְקוֹר חַיִּים (חידושים ס"ק לא)]: (קכו) מְגֵן אַבְרָהָם (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (קכז) הַגְּרַ"ז (סנ"ד). (קכח) **וְכָל זֶה כְּשֶׁמְּפָרְרִין עָלָיו גַּם לֶחֶם חָמֵץ, אֲבָל אִם יְדוּעַ שֶׁלֹּא שָׁמְשׁוּ בּוֹ מִתְּחִלָּה רַק חְרֵיי"ן שֶׁנִּתְחַדֵּךְ בְּסַכִּין שֶׁל חָמֵץ, אִם כֵּן אֵין עִתָּה חֲשָׁשׁ שֶׁל חָמֵץ בְּצִנְעָן רַק מִבְּלִיעַת חָמֵץ, לֹא אָמְרִינַן דְּחוֹזֵר וְנַעֲוֹר** [חַיֵּי אָדָם (שם)]: (קכט) חַיֵּי אָדָם (שם):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

כ טור. ל טור בְּשֵׁם רַבֵּנוּ יוֹאֵל, וּבְיֵת יוֹסֵף (ד״ה וגילין) בְּשֵׁם רב הַפּוֹסְקִים, כֵּיוָן דְּתַשְׁמִישׁוֹ בְּצוֹנֵן.

(מג) [מב] (קיב) חֲדָשָׁה: **כ** [כ]הַשַּׁלְחָנוֹת וְהַתֵּבוֹת (קיג) שֶׁמַּצְנִיעִים בָּהֶם אֳכָלִין כָּל הַשָּׁנָה, רְגִילִים (מג) (קיד) לְעָרוֹת עֲלֵיהֶם (קטו) רוֹתְחִין, לְפִי שֶׁלִּפְעָמִים נִשְׁפָּךְ מָרָק מִן הַקְּדֵרָה לְתוֹכָן: **כא** [ל]חֲבִיוֹת שֶׁל חֶרֶס (קטז) שָׁנָתְנוּ בָּהֶם שֵׂכַר שְׁעוֹרִים, (קיז) מֻתָּרִים בְּהַגְעָלָה אוֹ בְּעֵרוּי (קיח) שְׁלֹשָׁה (מד) יָמִים.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

קֹדֶם פֶּסַח וְיָשִׁילִיךְ מִקֵּצֶט קֹדֶם הַלֵּישָׁה, גַּם לֹא יַצְשֶׂה מִמֶּנּוּ תַּבְשִׁיל בְּפֶסַח, עַיִן שָׁם. וְעַיִן בְּשַׁאֲלַת יַעֲבֵ״ץ חֵלֶק ב׳ סִימָן קנ״א, קָאפּ״י שְׁנָקְלָה בְּאֹבוּב בִּלְתִּי מַכְשָׁר, יֵשׁ לְהָקֵל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ מִמֶּנּוּ בְּפֶסַח, עַיִן שָׁם: **יט** [מב] חֲדָשָׁה. עַיִן בְּאֵר הַיטֵב. וּבְקוּנְטְרֵס אַחֲרוֹן לְמַחְזִיק בְּרָכָה (סק״א) כָּתַב בְּשֵׁם שִׁיּוּרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב״י סק״ כא) לְהַתִּיר בְּדִיעֲבַד בְּאֵינָהּ בַּת יוֹמָהּ, וּבְשֵׁם מַהֲרַ״ם גַּלַאנְטִי כָּתַב לְאִסּוּר, עַיִן שָׁם:

בְּאֵר הַיטֵב

(מג) חֲדָשָׁה. כָּתַב בַּעַל אִמְרֵי נעם (דרכי נעם) בְּתִשְׁוּבָה (אורח) סִימָן ה׳, מַעֲשֶׂה שֶׁהָיָה שֶׁאָפוּ מַצּוֹת קֹדֶם פֶּסַח בְּרֹחַב, וְנִסְתַּפְּקוּ אִם הָיְתָה חֲדָשָׁה אוֹ יְשָׁנָה שֶׁנִּשְׁתַּמְּשוּ בָּהּ חָמֵץ, אֵין בְּמַצּוֹת אֵלּוּ שׁוּם חֵשֶׁשׁ שֶׁל אִסּוּר חָמֵץ, עַיִן שָׁם: **כ** (מג) לְעָרוֹת. וּמַהֲרַ״י וַיְיל סִימָן קצ״ג פָּסַק דְּלֹא מְהָנֵי עֵרוּי, רַק יַכְשִׁירֵם עַל יְדֵי אֵבֶן מְלֻבָּן אוֹ לְפִיד בּוֹעֵר וְיִשָּׁפֵךְ עָלָיו רוֹתְחִין. וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים בְּשֵׁם מַהֲרַ״ל (הל׳ הגעלה), דְּאַף לְאַחַר הַגְּעָלָה אִם נִשְׁפַּךְ עָלָיו שׁוּם דָּבָר בְּפֶסַח, אַל יִגְבִּיהֶנּוּ כְּלָל לֶאֱכֹל, וְאַף לְאַחַר הַגְּעָלָה לֹא יִשְׁתַּמֵּשׁ עֲלֵיהֶם דָּבָר חַם אֶלָּא עַל יְדֵי הַפְסֵק מַפָּה אוֹ סַמְרְטוּטִין. וְכָל זֶה הוּא חֻמְרוֹת יְתֵרוֹת, כִּי דַּי בְּחוּמְרָא דְּהַגְעָלָה, וְכֵן נוֹהֲגִין. חֹק יַעֲקֹב (ס״ק נה). וְכָתַב הַשַּׁ״ז סוֹף סִימָן תנ״ב (ס״ק יא) הַנָּשִׁים נוֹהֲגוֹת שֶׁלֹּא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּפֶסַח בְּקֻדָּרָה שֶׁשָּׁפַךְ בָּהּ רוֹתְחִין עַל הָאֶבֶן שֶׁמְּכְשִׁירִין בּוֹ, מֵהַטַּעַם שֶׁהֲרֵיחַ שֶׁל חָמֵץ נִכְנַס בּוֹ, וְאֵין בּוֹ רֵיחַ וְלֹא טַעַם, דְּאֵין בּוֹ אִסּוּר כְּלָל בְּפֶסַח, עַד כָּאן. וְהַחֹק יַעֲקֹב מְקַיֵּם הַמִּנְהָג לְכַתְּחִלָּה, אַף בְּדִיעֲבַד דַּאי אֵינוֹ אוֹסֵר: **כא** (מד) יָמִים. כֵּיוָן דְּלֹא נִשְׁתַּמֵּשׁ כִּי אִם בְּצוֹנֵן (וְצָא מִידֵי דְּפָנוֹ). וְעַיִן בְּיוֹרֶה דֵּעָה בַּאֲפִלּוּ בְּמִזְּוִף מְהָנֵי:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

מִקֹּדֶם, גַּם כֵּן לֹא מְהָנֵי. וּבְדִיעֲבַד אִם הוֹצִיא מֵצָה חַמָּה מִן הַתַּנּוּר בְּרֹחַב שֶׁל חָמֵץ, אִם לֹא הָיְתָה הָרֹחַב נְקִיָּה אֶלָּא הָיָה בָּהּ לְכְלוּךְ חָמֵץ בְּעֵינָן, אוֹסֵר בְּתַחְתּוֹנִיּוּת הַמַּצָּה (קלב) כְּדֵי נְטִילָה (קלג) שֶׁהוּא כְּרֹחַב גּוּדֶל (וּלְפִי מַה שֶּׁאָנוּ נוֹהֲגִין לֶאֱפוֹת מַצּוֹת דַּקּוֹת, נֶאֱסָר כֻּלּוֹ). וְאִם אָפוּ עַל יְדֵי מַרְדָּה זוֹ עוּגּוֹת חָמֵץ עִם שֶׁמֶן, (קלד) נֶאֱסָרָה הַמַּצָּה כֻּלָּהּ, דְּעַל יְדֵי הַשֶּׁמֶן מְפַעְפַּעַ הֶחָמֵץ בְּכֻלָּהּ [וַדַּוְקָא תּוֹךְ הַפֶּסַח, אֲבָל קֹדֶם הַפֶּסַח (קלה) עַד הַלַּיְלָה, בָּטֵל בְּשִׁשִּׁים אוֹתוֹ מְעַט הַבָּעִין שֶׁיֵּשׁ עַל הַמַּרְדָּה]. אֲבָל אִם הַדִּיחוּ הַמַּרְדָּה מִקֹּדֶם וְאֵין עָלֶיהָ חָמֵץ בְּעֵינָן רַק הַבְלוּעָה בָּהּ, אֵין אוֹסֵר רַק כְּדֵי קְלִיפָה, בֵּין שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ מִקֹּדֶם (קלו) עִם שֶׁמֶן אוֹ בְּלֹא שֶׁמֶן, דְּאִסּוּר הַבָּלוּעַ בַּכְּלִי אֵין יָכוֹל לֶאֱסֹר יוֹתֵר מִכְּדֵי קְלִיפָה. אִם (קלו) הוֹצִיא מֵצָה חַמוּצָה בְּמַרְדָּה שֶׁל פֶּסַח, וְאַחַר כָּךְ רָדוּ בָהּ מַצּוֹת אֲחֵרוֹת (קלח) וְנֶאֶפְרוּ עַל יְדֵי הַמַּרְדָּה, וְאַחַר כָּךְ נִתְעָרְבוּ אֵלּוּ בְּהָרְבֵּה אֲחֵרוֹת כְּשֵׁרוֹת, כֻּלָּן אֲסוּרוֹת, דְּיכֹל נִתְבָּאֵר בְּסִימָן תמ״ז דְּבְפֶסַח לֹא נִתְבַּטֵּל יָבֵשׁ בְּיָבֵשׁ, וַאֲפִלּוּ אִם נִתְעָרֵב בָּעֲרֵב פֶּסַח, מִכָּל מָקוֹם חוֹזֵר וְנֵעוֹר תּוֹךְ הַפֶּסַח וְאָסוּר לֶאֱכָלָם בְּפֶסַח [וְרַק בָּעֲרֵב פֶּסַח מַתִּיר לְהַאֲכִילָן לְתִינוֹקוֹת]. וְיֵשׁ אוֹמְרִים, דְּכֵיוָן שֶׁלֹּא נֶאֱסַר רַק מִצַּד בְּלוּעַ, (קלט) אֵינוֹ חוֹזֵר וְנֵעוֹר בְּפֶסַח. וְכָל זֶה בְּחָמֵץ גָּמוּר, אֲבָל בְּמַרְדָּה שֶׁהוֹצִיאוּ בָּהּ מַצָּה כְּפוּלָה וּנְפוּחָה, דַּי לֶאֱסֹר הָרֹחַב לְכַתְּחִלָּה, אֲבָל בְּדִיעֲבַד אֵינוֹ אוֹסֵר. וְיוֹתֵר מִזֶּה כָּתַב הַחֹק יַעֲקֹב (ס״ק נד), דְּאִם אִי אֶפְשָׁר לְמִצֹּא בְּקַל רַחַת אַחֶרֶת, מֻתָּר לְהוֹצִיא כְּדִיעֲבַד. בָּהּ הַמַּצּוֹת, דְּאִם כֵּן יִצְטָרֵךְ תָּמִיד מַרְדָּה חֲדָשָׁה וְהָוֵי כְּדִיעֲבַד. (קמ) וְאִם נִסְתַּפְּקוּ בַּמַּרְדָּה אִם הָיְתָה שֶׁל חָמֵץ אוֹ חֲדָשָׁה, מֻתָּרִים כָּל הַמַּצּוֹת: **(קיב) חֲדָשָׁה.** וְאִם מַחֲזִיק רַחַת שֶׁל פֶּסַח מִשָּׁנָה זוֹ לְשָׁנָה הָאַחֶרֶת, [א]מֻתָּר וְאֵין צָרִיךְ הַגְעָלָה, רַק שֶׁיִּרְאֶה שֶׁתִּהְיֶה נְקִיָּה הֵיטֵב. טַ״ז (ס״ק כא) וּשְׁאָר אַחֲרוֹנִים, דְּלֹא כְּמֻגָּן אַבְרָהָם (ס״ק לז):

כ (קיג) שֶׁמַּצְנִיעִים בָּהֶם אֳכָלִים. חֲמִין, אֲבָל סְתָם (קמח) תֵּבוֹת אֵין צָרִיךְ הַגְעָלָה: **(קיד) לְעָרוֹת עֲלֵיהֶם וְכוּ׳.** מִכְּלִי (קמט) רִאשׁוֹן. וּמַהֲרַ״י וַויִיל סִימָן קצ״ג פָּסַק דְּלֹא מְהָנֵי עֵרוּי, מִפְּנֵי שֶׁלִּפְעָמִים מֻשָּׁם עָלָיו פַּשְׁטִידָ״א חַם, וְהָוֵי כְּאִלּוּ נִשְׁתַּמֵּשׁ בִּכְלִי רִאשׁוֹן, אֶלָּא יַכְשִׁירֵם עַל יְדֵי עֵרוּי בְּלֹא נִשְׁתַּמֵּשׁ כְּלָל בְּאִסּוּר. וְכֵן נוֹהֲגִין:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(קלב) מֻגָּן אַבְרָהָם (ס״ק לו) בְּמַסְקָנָתוֹ, וּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל וּפְרִי מְגָדִים וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים:

(קלג) לְקַמָּן בְּסִימָן תס״א (ס״ה) בָּאַחֲרוֹנִים שָׁם: **(קלד)** אַחֲרוֹנִים: **(קלה)** פְּרִי מְגָדִים (א״א ס״ק לח). **וְלִכְאוֹרָה נִרְאֶה דְּזֶהוּ דַּוְקָא לְעִנְיַן שֶׁצַּל יְדֵי הַשֶּׁמֶן שֶׁהוּא בְּעֵינָן אֵינוֹ נֶאֱסָר הַמַּצָּה בְּלוּ, שֶׁבְּטֵל הַבָּעִין בְּשִׁשִּׁים, אֲבָל עַל כָּל פָּנִים הַבְלוּעַ שֶׁבְּתוֹךְ הַמַּרְדָּה אוֹסֵר כְּדֵי קְלִיפָה אַף קֹדֶם הַפֶּסַח, וְצָרִיךְ עִיּוּן:** (קלו) כֵּן כָּתַב הַמֻּגָּן אַבְרָהָם (שם) וּפְרִי חָדָשׁ בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן ק״ה (ס״ט) וְחק יַעֲקֹב (ס״ק נד), וְגַם הַפְּרִי מְגָדִים מְצַדֵּד כֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה שָׁם (שפתי דעת ס״ק כג). וְהִנֵּה הַשַּׁ״ךְ שָׁם בְּיוֹרֶה דֵּעָה סָעִיף קָטָן כ״ג מְסַפֵּק דְּהֵיכָא דְּבָלוּעַ שֶׁמֶן בְּכְלִי אֶפְשָׁר דְּאוֹסֵר כָּלּוֹ, וְכָל אֲלוּ חוֹלְקִים עַל הַשַּׁ״ךְ, אָמְנָם הַבַּהַר שָׁלוֹם (ס״ק יד) וּמְקוֹר חַיִּים (בְּיאוּרִים סק״ט) וְחַיֵּי אָדָם (כלל קכה סי״ט) כָּתְבוּ דִּבְעִנְיָנֵנוּ לְעִנְיַן חָמֵץ, כֵּיוָן דְּהָאסּוּר הוּא כָּחוּשׁ גַּם הַשַּׁ״ךְ מוֹדֶה דְּאֵין אוֹסֵר כָּלּוֹ. אַף זֶה רְאִיתִי בְּמִקּוֹר חַיִּים (בַּבְּאוּרִים) [בְּחִידּוּשִׁים שָׁם] שֶׁדִּעְתּוֹ דְּאוֹסֵר כְּדֵי נְטִילָה, וְלֹא הֶעְתַּקְתִּיו לַהֲלָכָה, דְּכָל הָאַחֲרוֹנִים הַנַּ״ל וְגַם הַבַּהַר שָׁלוֹם כָּתְבוּ רַק כְּדֵי קְלִיפָה. [וְדַבְרֵי פֶּלֶא רְאִיתִי בְּחַיֵּי אָדָם שֶׁכָּתַב לֶאֱסֹר בִּכְדֵי נְטִילָה, וְצַיִן מֻגָּן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ל״ז, וְהַלֹּא הַמֻּגָּן אַבְרָהָם כָּתַב בְּהֶדְיָא כְּדֵי קְלִיפָה, וּבְסוֹף דְּבָרָיו מוּכָח בְּהֶדְיָא דִּכְדֵי קְלִיפָה דַּוְקָא וְלֹא כִּדֵי נְטִילָה, עַיִן שָׁם וְצָרִיךְ עִיּוּן]:

(קלז) חֹק יַעֲקֹב (שם) וּמְקוֹר חַיִּים (חידושים ס״ק לז): **(קלח) עַיִן בְּמֻגָּן אַבְרָהָם** (שם) **שֶׁדִּעְתּוֹ דְּמַצָּה רִאשׁוֹנָה שֶׁרְדוּ בָהּ מִיד אַחַר מַצָּה הַחֲמוּצָה, אִם הִיא בְּשִׁמְגוּנִית נֶאֱסָרָה כֻּלָּהּ, וְאִם לָאו נֶאֱסָרָה בִּכְדֵי נְטִילָה, וְשֹׁאר מַצּוֹת שֶׁרְדוּ בָהּ אַחַר כָּךְ לֹא נֶאֶסְרוּ רַק כְּדֵי קְלִיפָה, מִשּׁוּם שֶׁכְּבָר נִתְקַנֵּח הַבָּעִין שֶׁל הַמַּרְדָּה שֶׁנִּדְבַּק בָּהּ מֵהַמַּצָּה חֲמוּצָה עַל יְדֵי הָרִאשׁוֹנָה, וְשׁוּב אֵין בָּהּ רַק בְּלִיעָה וְאֵינָהּ אוֹסֶרֶת רַק כְּדֵי קְלִיפָה.**

ב [ב]וּבְנָהַר שָׁלוֹם (שם) מְפַקֵּפֵק עַל סְבָרָא דְּנִתְקַנֵּחַ: **(קלט)** מֻגָּן אַבְרָהָם (שם):

(קמ) אַחֲרוֹנִים (עי׳ באהט״ ס״ק מב): **כ (קמא) הֵיינוּ אַף שֶׁמַּצְנִיעִים בָּהֶם אֳכָלִים, אֲבָל אֵינָם חֲמִים** [הַגְּרַ״ז (סוכ״ח) וּפְשׁוּט]: **(קמב)** אַחֲרוֹנִים: **(קמג) חֵיי אָדָם** (כלל קכה ס״כ) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(קמד)** כֵּן מַשְׁמַע מַהַר״י צָרִיךְ לִילֵךְ בְּתַר רב תַּשְׁמִישׁוֹ, וּכְדַלְעֵיל בְּסָעִיף ו׳: **(קמה)** מֻגָּן אַבְרָהָם (ס״ק לח) בְּשֵׁם מַהֲרַ״ל (הל׳ הגעלה): **כא (קמו)** כֵּן מַשְׁמַע מִפְּתִיחַת הַפּוֹסְקִים, וּכְמוֹ גַּבֵּי יַיִן נָסָךְ דְּתַשְׁמִישׁוֹ בְּצוֹנֵן מִסְתַּבְּרָא דְּלִאַחַר הַגְּעָלָה מַתִּיר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ אֲפִלּוּ בְּחַמִּין, כֵּן הוּא הַדִּין בְּעִנְיָנֵנוּ. **וּמַהֲשַׁ״ז** (ס״ק כב) **מַשְׁמַע לְכַאוֹרָה דְּאֵינוֹ מַתִּיר רַק בְּצוֹנֵן, וְצָרִיךְ עִיּוּן:** **(קמז)** כֵּן כָּתַב הַגְּרַ״ז (סעי׳ ס), וְכֵן מוּכָח מַהַשַּׁ״ז: **(קמח)** שַׁ״ךְ בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן קל״ה סָעִיף קָטָן ל״ג, עַיִן שָׁם:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הַרַב: א] ובשו״ע הרב (סנ״ה) כתב: מי שאפשר לו נכון להחמיר לקנות חדשה, אבל מי שרוצה להחמיר להגעיל לא טוב הוא עושה, מפני הרואים שיראו אותו שהוא מגעילה ואינם יודעים שהיא של פסח העבר ויאמרו שהגעלה מועלת לרחת של חמץ. ומי שאי אפשר לו יגעילנה בצנעה. **ב]** ובשו״ע הרב (סנ״ו) כתב כמג״א. **ג]** ובשו״ע הרב (סנ״ח) לא הביא זה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah